

บทที่ ๕

สรุปผล ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการการดำเนินการกระบวนการต้นทุนชีวิต สู่บริบททางวัฒนธรรม เด็กเยาวชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนราชสีไศล อำเภอราชสีไศล จังหวัดศรีสะเกษ มีผลการดำเนินการ ดังนี้

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อสำรวจข้อมูลต้นทุนชีวิตเด็กเยาวชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนราชสีไศล อำเภอราชสีไศล จังหวัดศรีสะเกษ สู่การเสริมสร้างบริบทเชิงวัฒนธรรม ให้มีต้นทุนชีวิตที่เพิ่มขึ้น

๒) เพื่อถอดบทเรียนและสรุปองค์ความรู้กระบวนการต้นทุนชีวิต นำไปบูรณาการเสริมสร้างทักษะระบบการดำเนินงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เป้าหมาย

๑. เชิงปริมาณ

สำรวจข้อมูลต้นทุนชีวิต กับเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนราชสีไศล อำเภอราชสีไศล จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน ๓๑๒ คน

๒. เชิงคุณภาพ

มีโรงเรียนนำร่องในจังหวัดศรีสะเกษ เพื่อดำเนินกิจกรรมกระบวนการต้นทุนชีวิต ที่ครบขั้นตอน

การสำรวจ $\Rightarrow$ การประมวลผล $\Rightarrow$ การประชุมสรุปร่วมกับเยาวชน $\Rightarrow$ จัดกิจกรรมโดยเยาวชน

วิธีการดำเนินงาน มีขั้นตอนการดำเนินงานคือ

๑) ส่งบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงาน เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระเบียบวิธีและแนวทางการสำรวจและดำเนินกิจกรรมต้นทุนชีวิต

๒) จัดทำโครงการการสำรวจต้นทุนชีวิต นำเสนอวัฒนธรรมจังหวัด และดำเนินการวางแผนเพื่อดำเนินการสำรวจต้นทุนชีวิตกับกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการจัดเก็บ ขั้บเคลื่อนกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจต้นทุนชีวิตในพื้นที่

๔) ประมวลผล วิเคราะห์ สรุปผล การสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กเยาวชน นำเสนอวัฒนธรรมจังหวัด คณะกรรมการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด

๕) แจ้งผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้อำเภอ สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อนำไปบูรณาการแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เสริมสร้างบริบทเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่

๖) ถอดบทเรียนและสรุปองค์ความรู้การสำรวจและกระบวนการต้นทุนชีวิต โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการร่วมกับคณะที่ปรึกษาและทีมวิทยากรกระบวนการจังหวัดนำร่อง พร้อมผู้สังเกตการณ์จากอำเภอ และเครือข่ายจังหวัดใกล้เคียง

๗) รายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่/สื่อสารต่อสาธารณะ

ผลการดำเนินงาน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนราชสีไศล อำเภอราชสีไศล จังหวัดศรีสะเกษ มีพลังที่อ่อนแอ อันดับ ๑ คือพลัง เพื่อนและกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๖๘.๖๓ เปอร์เซนต์ ซึ่งไม่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าเยาวชนกลุ่มตัวอย่างต้องได้รับการพัฒนา ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม ซึ่งใน

ความหมายของพลังเพื่อนและกิจกรรมคือ “เป็นพลังการทำกิจกรรมในหมู่เพื่อนๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน เกิดวินัยในหมู่เพื่อน เช่น กิจกรรมออกกำลังกาย การเล่นกีฬา สันทนาการนอกหลักสูตร”

พลังตัวตน

ต้นทุนชีวิตที่มีคะแนนสูงสุดของพลังตัวตน คือ ฉัน รู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเอง แสดงให้เห็นว่าเยาวชนกลุ่มนี้มีความพอเพียงในตนเอง

ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอที่สุดของพลังตัวตนคือ ฉัน กล้ายืนหยัดในสิ่งที่ฉันเชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็น แม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนเหล่านี้ไม่กล้ายืนหยัดในความคิดของตนเอง เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้อื่น ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น เชื่อเพื่อนมากเกินไป หรือทำตามเพื่อนได้

พลังครอบครัว

ต้นทุนชีวิตที่มีคะแนนสูงสุดของพลังครอบครัว คือ ฉัน รู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และมีความสุขเมื่ออยู่ในครอบครัวตัวเอง สอดคล้องกับต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนที่มีคะแนนสูงสุดคือ ฉัน รู้สึกพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเอง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเยาวชนมีความสุขและพึงพอใจในครอบครัวและความเป็นอยู่ของตนเองอย่างมาก แสดงให้เห็นว่าพลังด้านนี้มีความเข้มแข็งอย่างมาก

ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอที่สุดของพลังครอบครัวคือ ฉัน สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่นๆ ภายในครอบครัวเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับพลังตัวตน ฉัน สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่นๆ กับครูเป็นประจำ ซึ่งเป็นพลังชีวิตที่อ่อนแอ เยาวชนควรได้รับการพัฒนาและวิธีการใช้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสื่อเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน

พลังสร้างปัญญา

ต้นทุนชีวิตที่มีคะแนนสูงสุดของพลังสร้างปัญญา คือ ฉัน อยากเรียนให้ได้ดี ไม่เอาเปรียบ และรู้จักแบ่งปันผู้อื่น เป็นต้นทุนชีวิตที่ดีของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่มีความคิดที่มีแนวโน้มในอนาคตจะไม่เอาเปรียบคนอื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต และรู้จักแบ่งปันให้คนอื่น ซึ่งจะสามารถสร้างสันติสุขในสังคมได้ในอนาคต

ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอที่สุดของพลังสร้างปัญญา คือ ฉัน ใฝ่รู้ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของชุมชน แสดงให้เห็นว่าเยาวชนกลุ่มนี้ยังขาดการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลด้านภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง และพลังชีวิตที่อ่อนแอที่มีคะแนนเท่ากันคือ ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่นๆ กับครูเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับพลังครอบครัวของเยาวชนที่อ่อนแอ ด้านฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่นๆ ภายในครอบครัวเป็นประจำ ดังนั้นเยาวชนควรได้รับการพัฒนาและวิธีการใช้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสื่อเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน

พลังเพื่อนและกิจกรรม

ต้นทุนชีวิตที่มีคะแนนสูงสุดของพลังเพื่อนและกิจกรรม คือ ฉัน ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ตามความชอบและพึงพอใจของตนเอง เช่น ทำงานศิลปะ เล่นดนตรี วาดรูป เป็นประจำ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่เยาวชน

กลุ่มตัวอย่างได้มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะ ตามความชื่นชอบของตนเอง อย่างเป็นประจำเป็นการฝึกเกี่ยวกับบุคลิกภาพด้านอารมณ์ของตนเองได้อย่างดีเยี่ยม

ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอที่สุดของพลังเพื่อนและกิจกรรม มี ๒ ข้อคือ ฉัน ร่วมกิจกรรมทางศาสนา หรือ ประกอบพิธีกรรมเป็นประจำ และ ฉัน และเพื่อนชวนกันทำกิจกรรมที่ดีเป็นประจำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเยาวชนกลุ่มนี้ยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาและชวนเพื่อนไปทำดี ยังมีน้อย

พลังชุมชน

ต้นทุนชีวิตที่มีคะแนนสูงสุดของพลังชุมชน คือ ฉัน มีผู้ใหญ่อื่นนอกเหนือจากผู้ปกครองที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม แสดงให้เห็นว่ายังมีบุคคลในชุมชน โรงเรียน หรือในสังคม ที่นอกเหนือจากผู้ปกครองที่เยาวชนชื่นชมและยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดี

ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอที่สุดของพลังชุมชน คือ ฉัน ร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ แสดงให้เห็นว่าเยาวชนยังไม่ค่อยได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

วิเคราะห์เป็นรายข้อทั้งหมด ๔๘ ข้อ สามารถสรุปผล ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอมากที่สุด ๕ ลำดับแรกที่ต้องเร่งค้นหากิจกรรมเพื่อแก้ไขพัฒนาและส่งเสริมให้เยาวชนได้ทำกิจกรรม โดยให้เยาวชนเป็นคนคิดกิจกรรมที่จะแก้ปัญหาต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอ ๕ ข้อ คือ

อ่อนแออันดับ ๑ ฉัน อ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลินเป็นประจำ และ ฉัน สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทย์ ทวี สื่อประเภทอื่นๆ กับครูเป็นประจำ ซึ่งอยู่ในพลังสร้างปัญญา

อ่อนแออันดับ ๒ ฉัน กล้ายืนหยัดในสิ่งที่ฉันเชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็น แม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น

อ่อนแออันดับ ๓ ฉันสามารถควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ เช่น ควบคุมอารมณ์เวลาโกรธได้ดีเมื่อเกิดการโต้เถียงหรือขัดแย้ง ฉันสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทย์ ทวี สื่อประเภทอื่นๆ ภายในครอบครัวเป็นประจำ

อ่อนแออันดับ ๔ ฉันทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ

อ่อนแออันดับ ๕ ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่มีคุณค่า และประโยชน์ต่อชุมชน

ซึ่งผลจากความอ่อนแอ ๕ อันดับนี้ สามารถใช้เป็นประเด็นในการวางแผนจัดกิจกรรม ที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง โดยกิจกรรมนั้นๆเกิดจากความคิดของเยาวชนเอง เพื่อเยาวชน เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันและเป็นกิจกรรมที่เยาวชนชื่นชอบ เพราะกิจกรรมอะไรที่เกิดจากความชอบมนุษย์เราจะทำได้ดี

เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนชีวิตของเยาวชน ระดับมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ โรงเรียนราชินีไศล อำเภอรามัญ จังหวัดราชบุรี ราชบุรี ราชบุรี กับค่าเฉลี่ยต้นทุนชีวิตของประเทศ แล้วมีค่าเฉลี่ยรายพลังสูงกว่าค่าเฉลี่ยต้นทุนชีวิตของประเทศทุกพลัง แสดงให้เห็นว่าเยาวชนระดับมัธยมศึกษา ปีที่ ๑ โรงเรียนราชินีไศล อำเภอรามัญ จังหวัดราชบุรี มีพลังทั้ง ๕ ด้านสูงซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีในการพัฒนา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

๑. ผลการดำเนินการกระบวนการต้นทุนชีวิต ต้นทุนชีวิตของเยาวชนกลุ่มตัวอย่าง มีค่าที่ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอที่สุดคืออ่านหนังสือด้วยความเพลิดเพลินเป็นประจำ และ ฉัน สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทย์ ทวี สื่อประเภทอื่นๆ กับครูเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับแบบสำรวจระดับประเทศที่มีค่าสถิติออกมาว่า “นายวรพันธ์ โลภิตสถาพร นายกสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย กล่าวว่า ในปัจจุบันคนไทยมีการอ่านหนังสือน้อยลง จากสถิติในปีพ.ศ.๒๕๔๘ และปีพ.ศ.

๒๕๕๑ คนไทยอายุตั้งแต่ ๖ ปีขึ้นไป อ่านหนังสือลดลงจากร้อยละ ๖๙.๑ เป็นร้อยละ ๖๖.๓ และจากจำนวนคนที่ไม่อ่านหนังสืออีกร้อยละ ๓๓.๗ ใช้เวลาเพื่อดูโทรทัศน์ ๕๔.๓ และรองลงมาคือไม่มีเวลาและไม่สนใจ ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม ความเป็นอยู่ การศึกษาและค่านิยมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม รวมทั้งสภาพแวดล้อมในปัจจุบันด้วย” ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างการอ่านให้กับเยาวชน และควรมีการพัฒนาการใช้สื่อต่างเพื่อการศึกษาข้อมูลให้มากยิ่งขึ้น

๒. การที่เยาวชนไม่กล้ายืนหยัดในสิ่งที่เชื่อ เช่น กล้าเสนอความคิดเห็น แม้ว่าบางครั้งจะมีความเห็นแตกต่างจากผู้อื่น นั้น ในบางครั้งการเชื่อมั่นในความคิดของตนเองก็เป็นสิ่งดี แต่การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นก็เป็นหลักการประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิต

๓. การไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ เช่น ควบคุมอารมณ์เวลาโกรธได้ดีเมื่อเกิดการโต้เถียงหรือขัดแย้ง นั้นควรมีการฝึกกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านพัฒนาการของวุฒิภาวะทางอารมณ์ให้มากขึ้น เพราะในปัจจุบันวุฒิภาวะทางอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และการที่ไม่สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อประเภทอื่นๆ ภายในครอบครัวเป็นประจำ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เยาวชนได้ฝึกปฏิบัติในการใช้สื่อเทคโนโลยีต่างๆ ร่วมกับครอบครัว

๔. การที่เยาวชนไม่ค่อยได้ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำ ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมให้มากยิ่งขึ้น

๕. การที่เยาวชนไม่ค่อยได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่า และประโยชน์ต่อชุมชน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนเยาวชนที่ทำประโยชน์ต่อชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจให้เยาวชนอยากทำสิ่งดีๆ เพื่อสังคม